

Monitor 2007

Huiselijk geweld Twente

METINGEN 2004, 2005 EN 2006

M. van Zwieten

B. Bieleman

INTRAVAL
bureau voor onderzoek & advies

Monitor 2007

Huiselijk geweld Twente

METINGEN 2004, 2005 EN 2006

November 2007

INRAVAL
Groningen-Rotterdam

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail info@intraval.nl

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

November 2007

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Tekst:	B. Bieleman, M. van Zwieten
Opmaak:	P. Goeree
Omslag:	E. Cusiel
Druk:	Repro GMW
Opdrachtgever:	Gemeente Enschede

ISBN: 978 90 8874 022 0

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Samenvatting	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Onderzoeksvragen	3
1.3 Opzet en uitvoering	3
1.4 Leeswijzer	5
Hoofdstuk 2 Incidenten	6
2.1 Aantal incidenten	6
2.2 Slachtoffers en verdachten bij incidenten	7
Hoofdstuk 3 Unieke personen politiebestand	9
3.1 Aantal en rol	9
3.2 Leeftijd en geslacht	9
3.3 Woongemeente	10
3.4 Recidive	11
3.5 Dossier verzonden	11
Hoofdstuk 4 Betrokken instellingen	13
4.1 Instroom OM en afdoening rechter	13
4.2 Reclassering	13
4.3 Dadertraining Leger des Heils	14
4.4 De Tender	14
4.5 Team Vroeghulp Enschede	15
4.6 Tactus Verslavingszorg	15
4.7 Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld	16
4.8 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	17
4.9 Consultatienetwerk Ouderenmishandeling	18
Bijlage 1 Politie	19
Bijlage 2 Openbaar Ministerie	22

SAMENVATTING

In het kader van het Grote Steden Beleid 2005-2009 (GSB) is er onder meer aandacht voor huiselijk geweld, met name voor de geregistreerde daders en slachtoffers hiervan (gemeente Enschede 2004). Als centrumgemeente vrouwenopvang voor de regio Twente voert de gemeente Enschede in Twente de regie wat betreft huiselijk geweld. De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Enschede heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL opdracht gegeven voor het monitoren van geregistreerd huiselijk geweld in de Twentse gemeenten.

Begonnen is met het benaderen van de instellingen in Twente die te maken hebben met huiselijk geweld. Met de volgende organisaties hebben (telefonische) gesprekken plaatsgevonden: politie; justitie; de reclasseringsinstellingen (Tactus verslavingsreclassering, reclasseringsafdeling van het Leger des Heils en Reclassering Nederland); Tactus Verslavingszorg; De Tender; Leger des Heils; Advies- en Steunpunt Huiselijk geweld; Vrouwenopvang; het algemeen maatschappelijk werk; Advies- en Meldpunt Kindermishandeling; en Mediant (Consultatienetwerk Ouderenmishandeling). Tijdens de gesprekken met (vertegenwoordigers van) deze instellingen is duidelijk geworden in hoeverre zij in 2006 contact hebben (gehad) met verdachten en/of slachtoffer van huiselijk geweld. Vervolgens is geïnventariseerd welke hulp en/of dienst er is verleend aan de verdachten c.q. slachtoffers.

Aan de politie is gevraagd gegevens uit het BPS (BedrijfsProcessenSysteem) aan te leveren over incidenten van huiselijk geweld. In 2004 en 2005 staan in het aangeleverde politiebestand in totaal respectievelijk 3.081 en 2.638 incidenten van huiselijk geweld, terwijl het in 2006 gaat om 2.860 incidenten. Naast de aard en omvang van de incidenten is gekeken naar de aantallen en kenmerken (leeftijd, geslacht, etniciteit en woonplaats) van de verdachten en slachtoffers en de recidive. Tevens zijn bij de overige betrokken instellingen gegevens opgevraagd over de personen waarmee zij in het kader van huiselijk geweld contact hebben gehad. Met deze gegevens is achterhaald in hoeverre verdachten dan wel slachtoffers van huiselijk geweld bekend zijn bij justitie, reclasseringsinstellingen, hulpverleningsinstellingen of de verslavingszorg.

Registraties

De registratie van huiselijk geweld is bij de politie, ondanks de invoering van de landelijke projectcode Huiselijk Geweld op 1 januari 2004, nog niet zodanig dat alle voorvallen van huiselijk geweld en de daarbij behorende verdachten en slachtoffers zijn te achterhalen. Het koppelen van een incident aan de projectcode Huiselijk Geweld is in principe de verantwoordelijkheid van de desbetreffende verbalisant. Hierop wordt weliswaar gegevensbeheer toegepast, maar ondanks dat blijkt een aanzienlijk deel van de incidenten niet gekoppeld te zijn aan de projectcode. Deze meldingen komen daardoor niet voor in de door de politie aangeleverde bestanden met incidenten van huiselijk geweld. Dit betekent dat op basis van deze projectcode in de politieregistratie een betrouwbare nulmeting, waarbij de uitgangssituatie in 2004 wordt vastgelegd, niet zonder meer mogelijk is. Vooral in 2004, maar ook in 2005 en 2006, is het koppelen volgens de politie nog niet volledig correct verlopen, waardoor de cijfers een vertekening kunnen vertonen. Per 1 januari 2007 wordt door de politie extra controle uitgeoefend op het koppelen van de projectcode Huiselijk Geweld aan een zaak.

Uit de registratiegegevens van de instellingen is niet altijd op te maken of het bij een cliënt gaat om huiselijk geweld. Het kan zijn dat er helemaal niet wordt geregistreerd op huiselijk geweld of dat het wel in het registratiesysteem staat, maar dat hier bij het aanleveren niet op

geselecteerd kan worden. In deze gevallen is van de betreffende instantie een totaalbestand ontvangen met alle contacten die er in het peiljaar zijn geweest. Vervolgens is het bestand van de politie als uitgangspunt genomen, waarbij is gekeken hoeveel personen uit het politiebestand huiselijk geweld bekend zijn bij de betrokken instellingen. Deze werkwijze is gehanteerd bij de reclasseringsinstellingen, de Tender en Tactus Verslavingszorg.

Aanbevelingen

Er is sprake van een groeimodel voor de Monitor Huiselijk geweld Twente. Naarmate de digitale gegevensverwerking over de cliënten bij de verschillende instellingen toeneemt, kunnen steeds meer gegevens worden toegevoegd en gekoppeld. Voor het verkrijgen van een goed beeld van de aard en omvang van bij de politie geregistreerd huiselijk geweld is het van belang dat de projectcode huiselijk geweld consequent wordt gekoppeld aan meldingen van huiselijk geweld. Daarnaast is het van belang dat alle instellingen die te maken hebben met hetzij slachtoffers hetzij daders van huiselijk geweld dit zorgvuldig registreren. Voor het monitoren van geregistreerd huiselijk geweld moet uit de registraties zijn op te maken dat het gaat om contacten naar aanleiding van huiselijk geweld en of het een dader dan wel een slachtoffer betreft. Daarbij dienen door alle instellingen zo veel mogelijk dezelfde definities te worden gehanteerd.

1. INLEIDING

In het kader van het Grote Steden Beleid 2005-2009 (GSB) is er onder meer aandacht voor huiselijk geweld, met name voor de geregistreerde daders en slachtoffers hiervan (gemeente Enschede 2004). Als centrumgemeente vrouwenopvang voor de regio Twente voert de gemeente Enschede in Twente de regie wat betreft huiselijk geweld. Voor een goede beleidsvorming, -uitvoering en evaluatie van de aanpak is een goed inzicht in de daders en slachtoffers van huiselijk geweld in de gemeenten in Twente essentieel. De gemeente wil daarom periodiek inzicht in aantallen daders en slachtoffers, in hun achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht, woonsituatie, verslaving), eerste meldingen (first offenders) en recidive. De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Enschede heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL opdracht gegeven voor het monitoren van geregistreerd huiselijk geweld in de Twentse gemeenten.

1.1 Achtergrond

In de Aanwijzing Huiselijk Geweld van het College van procureurs-generaal is huiselijk geweld omschreven als geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. Als verdachten van huiselijk geweld kunnen worden aangemerkt: (ex)partners, gezinsleden, familieleden of huisvrienden. Huisvrienden zijn personen die een vriendschappelijke band onderhouden met het slachtoffer, of iemand uit de onmiddellijke omgeving van het slachtoffer, en deze in de huiselijke sfeer ontmoeten. Onder huiselijk geweld vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen, in en om het huis).¹

Een kenmerk van huiselijk geweld is dat tussen dader en slachtoffer altijd sprake is van een machtsverschil. Het blijkt dat plegers de meest kwetsbare personen kiezen, als slachtoffer. Een ander kenmerk van huiselijk geweld is de omstandigheid dat dader en slachtoffer (waaronder het minderjarige slachtoffer) vaak desondanks, en soms noodgedwongen, deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Hiermee hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en er een hoog recidiverisico is. Geweld in het gezin gaat ook vaak gepaard met andere problematiek, zoals spanningen tussen echtgenoten, werkloosheid en/of verslaving.

Aard en omvang

Met betrekking tot criminaliteit is er altijd sprake van een 'dark number' (de niet ontdekte, niet gerapporteerde en/of niet geregistreerde incidenten). Bij huiselijk geweld is het 'dark number' groot: van veel incidenten wordt geen aangifte of melding gedaan bij de politie. Hierdoor is het moeilijk goed inzicht te krijgen in de precieze aard en omvang van huiselijk geweld. Huiselijk geweld is verborgen geweld, waarop nog steeds een maatschappelijk taboe rust; het beeld van het gezin als bron van geluk wordt er immers door aangetast. Slachtoffers blijken meestal grote moeite te hebben om het naar buiten te brengen.

¹ www.om.nl

Ouderenmishandeling

Ouderenmishandeling, waarbij een oudere wordt mishandeld door iemand met wie hij of zij een persoonlijke en/of professionele afhankelijkheidsrelatie heeft, vormt een nog relatief onbekend probleem. Vaak is er bij ouderenmishandeling sprake van ongelof, onbekendheid, afhankelijkheid, schaamte en angst (Ministerie van Justitie, 2007). Het Landelijk Platform Bestrijding Ouderenmishandeling (LPBO), dat alle meldingen van de ongeveer tweehonderd meldpunten voor ouderenmishandeling in ons land registreert en onderzoekt, verwacht dat het aantal gevallen van mishandelde ouderen in de komende jaren enorm zal stijgen door de toenemende vergrijzing.

Ouderenmishandeling kan in de regio Twente worden gemeld bij het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld. Tevens is in Twente het Consultatienetwerk Ouderenmishandeling opgericht. Dit netwerk wordt gevormd door een aantal aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling Twente, die werkzaam zijn bij politie, thuiszorginstellingen, GGZ, Maatschappelijk werk en Stichting Welzijn ouderen. Hulpverleners kunnen contact opnemen met een van de aandachtsfunctionarissen om advies in te winnen over de aanpak van een situatie van ontspoorde zorg of mishandeling of bij vermoedens hiervan.

Ouderen die te maken hebben met huiselijk geweld melden dit zelf niet of nauwelijks. Om toch een goed beeld te krijgen van de aard en omvang van ouderenmishandeling zou er daarom, naast registratiegegevens, gebruik moeten worden gemaakt van andere onderzoeksmethoden zoals interviews en enquêtes.

Aanpak Huiselijk geweld

Een groot deel van het OM-beleid ten aanzien van huiselijk geweld is neergelegd in de Aanwijzing Huiselijk Geweld, die regels stelt omtrent de opsporing en vervolging van huiselijk geweld. Daarbij worden randvoorwaarden geformuleerd voor onder andere de invulling van de lokale samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en reclassering. Op 1 april 2003 is deze Aanwijzing Huiselijk Geweld van het OM in werking getreden. Het OM zal de Aanwijzing in de loop van 2007 herzien, met als doel om een nieuwe aanwijzing in de eerste helft van 2008 in werking te laten treden.

In de Aanwijzing wordt het beleid van OM en politie beschreven ten aanzien van de opsporing en vervolging van geweld dat wordt gepleegd in de huiselijke kring van het slachtoffer. Met de aanpak wil het OM een bijdrage leveren aan:

- het acuut stoppen van het huiselijk geweld;
- het voorkomen van een herhaling van huiselijk geweld door gerichte interventies;
- het herstellen van de geschonden norm;
- het vergroten van de aangiftebereidheid van slachtoffers.

Er is een effectieve aanpak nodig waarbij het gaat om: zoveel mogelijk strafrechtelijk ingrijpen bij meldingen van huiselijk geweld; zoveel mogelijk vervolgen, ook zonder aangifte als dat juridisch haalbaar is; en zo vroeg mogelijk daderhulpverlening integreren in de strafrechtelijke aanpak. De werkwijze van de politie is sinds 2005 vastgelegd in een landelijk protocol waarin de rol, taken en bevoegdheden duidelijk zijn neergeschreven.

In april 2007 is de landelijke publiekscampagne huiselijk geweld gestart met als doel slachtoffers, daders en omstanders aan te sporen via een nieuw landelijk telefoonnummer hulp te vragen om het huiselijk geweld te stoppen. De hulpvragen komen terecht bij de regionale Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHG), die het hulpaanbod starten. Uiteraard zijn daarnaast allerlei 'natuurlijk gegroeide' meldpunten blijven functioneren, zoals vertrouwenspersonen bij kerken, algemeen maatschappelijk werk, telefonische hulpdiensten,

kindertelefoon, et cetera.

1.2 Onderzoeksvragen

Bij de Monitor Geregistreerd Huiselijk geweld in Twente worden de volgende onderzoeksvragen onderscheiden:

Aard en omvang

- Wat is de aard en omvang van het bij de politie geregistreerde huiselijk geweld in het peiljaar en in de vervolgmetingen?
- Wat zijn hierbij jaarlijks de aantallen verdachten en slachtoffers? Wat is de relatie tussen dader en slachtoffer?

Verdachten

- Wat zijn de kenmerken van verdachten van bij de politie geregistreerd huiselijk geweld (geslacht, leeftijd, woongemeente)?
- Welk aantal en percentage van de verdachten is recidivist en welke ontwikkelingen doen zich hierin voor?
- Welke aantallen verdachten van huiselijk geweld zijn bekend bij het OM, de reclassering, hulpverleningsinstellingen en de verslavingszorg?

Slachtoffers

- Wat zijn de kenmerken van slachtoffers van bij de politie geregistreerd huiselijk geweld (geslacht, leeftijd)?
- Welke aantallen slachtoffers van huiselijk geweld zijn bekend bij hulpverleningsinstellingen en de verslavingszorg?

1.3 Opzet en uitvoering

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is begonnen met het wederom benaderen van de instellingen in Twente die te maken hebben met huiselijk geweld. Tijdens de gesprekken met (vertegenwoordigers van) deze instellingen is duidelijk geworden in hoeverre zij in 2006 contact hebben (gehad) met verdachten en/of slachtoffer van huiselijk geweld. Vervolgens is geïnventariseerd welke hulp en/of dienst is verleend aan de verdachten c.q. slachtoffers. Tevens is geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot de registratie. Van belang was te achterhalen op welke wijze de instellingen de contacten met de cliënten hebben geregistreerd en welke plannen er zijn om deze (verder) te digitaliseren. Het gaat hier onder meer om het feit of uit de registraties is op te maken dat huiselijk geweld de aanleiding is geweest voor het contact met de cliënt en of het een slachtoffer dan wel verdachte betreft. Bovendien moest worden vastgesteld of c.q. wanneer het mogelijk is de gegevens te koppelen met gegevens uit bestanden van de overige organisaties.

Met de volgende organisaties hebben (telefonische) gesprekken plaatsgevonden: politie; justitie; de reclasseringsinstellingen (Tactus Verslavingsreclassering, reclasseringsafdeling van het Leger des Heils en Reclassering Nederland); Tactus Verslavingszorg; De Tender; Leger des Heils; Advies- en Steunpunt Huiselijk geweld; Vrouwenopvang; het algemeen maatschappelijk werk (SMD, Carint, MW Noord West Twente); Advies- en Meldpunt Kindermishandeling; en Mediant (Consultatienetwerk Ouderenmishandeling).

Registraties instellingen

Aan de politie is gevraagd gegevens uit het BPS (BedrijfsProcessenSysteem) aan te leveren. De registratie van huiselijk geweld is bij de politie, ondanks de invoering van de landelijke projectcode Huiselijk Geweld op 1 januari 2004, nog niet zodanig dat alle voorvallen van huiselijk geweld en de daarbij behorende verdachten² en slachtoffers zijn te achterhalen. Het koppelen van een incident aan de projectcode Huiselijk Geweld is in principe de verantwoordelijkheid van de desbetreffende verbalisant. Hierop wordt weliswaar gegevensbeheer toegepast, maar ondanks dat blijkt een aanzienlijk deel van de incidenten niet gekoppeld te zijn aan de projectcode. Deze meldingen komen daardoor niet voor in de door de politie aangeleverde bestanden met incidenten van huiselijk geweld. Dit betekent dat op basis van deze projectcode in de politieregistratie een betrouwbare nulmeting, waarbij de Ausgangssituatie in 2004 wordt vastgelegd, niet zonder meer mogelijk is. Per 1 januari 2007 wordt door de politie extra controle uitgeoefend op het koppelen van de projectcode Huiselijk Geweld aan een zaak. De politie geeft aan dat er hierdoor in 2007 een grote toename is te zien in het aantal geregistreerde huiselijk geweldzaken.

Naast de aard en omvang van de incidenten is gekeken naar de kenmerken (leeftijd, geslacht, etniciteit en woonplaats) van de verdachten en slachtoffers. De politie maakt in het BPS onderscheid tussen verschillende soorten betrokkenen bij een incident: verdachte; aangever; aangever benadeelde; slachtoffer; betrokkene; getuige, enzovoort. Bij slachtoffers is er op aanraden van de politie voor gekozen om de categorieën 'slachtoffer', 'aangever' en 'aangever benadeelde' samen te voegen. Hierdoor is het mogelijk een beeld te geven van de aantallen geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld.

Instellingen

Bij de betrokken instellingen zijn gegevens opgevraagd over de personen waarmee zij in het kader van huiselijk geweld contact hebben gehad. Met deze gegevens wordt achterhaald in hoeverre verdachten danwel slachtoffers van huiselijk geweld bekend zijn bij justitie, reclasseringsinstellingen, hulpverleningsinstellingen of de verslavingszorg. Uit de registratiegegevens van de instellingen is echter niet altijd op te maken of het bij een cliënt gaat om huiselijk geweld. Het kan zijn dat helemaal niet wordt geregistreerd op huiselijk geweld (zoals bij de verslavingszorg) of dat het wel in het registratiesysteem staat, maar dat hier bij het aanleveren niet op geselecteerd kan worden. In deze gevallen is van de betreffende instantie een totaalbestand ontvangen met alle contacten die er in het peiljaar zijn geweest. Vervolgens is het bestand van de politie als uitgangspunt genomen, waarbij is gekeken hoeveel personen uit het politiebestand huiselijk geweld bekend zijn bij de betrokken instellingen. Deze werkwijze is gehanteerd bij de reclasseringsinstellingen, de Tender en Tactus Verslavingszorg.

Voor de vrouwenopvang in Enschede geldt dat zij voornamelijk contacten hebben met vrouwen die niet uit Twente afkomstig zijn. Vrouwen uit Twente worden zoveel mogelijke elders opgevangen. De vrouwenopvang beschikt echter niet over een landelijk systeem. Om te achterhalen of de vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld uit Twente contact hebben gehad met de vrouwenopvang zouden de registratiegegevens van alle vrouwenopvangvoorzieningen in Nederland moeten worden opgevraagd. Dit is echter zeer tijdrovend en daarmee zeer kostbaar. Gegevens met betrekking tot minderjarigen zijn zodanig beschermd dat

² Van een dader wordt gesproken wanneer een verdachte voor een misdrijf is veroordeeld. De politie registreert formeel alleen verdachten. Indien een verdachte voor een feit door de rechter is veroordeeld kan hij of zij als dader worden betiteld. Dit betekent dat formeel van verdachten van huiselijk geweld moet worden gesproken.

zij alleen op geaggregeerde wijze konden worden aangeleverd. Hierdoor is het niet mogelijk geweest gegevens van het AMK te koppelen aan de registratiegegevens van de politie.

Er is sprake van een groeimodel voor de Monitor Huiselijk geweld Twente. Naarmate de digitale gegevensverwerking over de cliënten bij de verschillende instellingen toeneemt, kunnen steeds meer gegevens worden toegevoegd en gekoppeld. Naast verdachten kan dan eveneens meer informatie worden verschaft over de slachtoffers (bijvoorbeeld met welke instellingen zij contact hebben). Tevens is het dan mogelijk meer inzicht te geven in de aard en omvang van ouderenmishandeling.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de incidenten van huiselijk geweld die in 2004, 2005 en 2006 zijn opgenomen in het BPS-bestand van de politie. Hierbij wordt naast het aantal incidenten eveneens aandacht besteed aan het aantal betrokken personen en het soort incidenten. In hoofdstuk drie komen de persoonkenmerken van de unieke personen uit de politiebestanden aan de orde. Tot slot wordt in hoofdstuk vier ingegaan op de registratiegegevens van de overige betrokken instellingen.

2. INCIDENTEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op incidenten¹ van huiselijk geweld, die zijn opgenomen in het BPS-bestand van de politie in 2004, 2005 en 2006. Hierbij wordt aandacht besteed aan het aantal incidenten en de verdachten en slachtoffers die bij de incidenten staan geregistreerd.

2.1 Aantal incidenten

In 2004 en 2005 staan in het aangeleverde politiebestand in totaal respectievelijk 3.081 en 2.638 incidenten van huiselijk geweld, terwijl het in 2006 gaat om 2.860 incidenten (tabel 2.1).² Naast het totaal aantal incidenten per gemeente is tevens het aantal incidenten per 1.000 inwoners vermeld, zodat een vergelijking tussen de gemeenten mogelijk is. Voor alle jaren geldt dat het aantal geregistreerde incidenten per 1.000 inwoners het hoogst is in de gemeente Enschede: 7,8 in 2004 en respectievelijk 7,0 en 7,9 in 2005 en 2006. Bij de gemeente Almelo is een afname te zien van 7,5 geregistreerde incidenten per 1.000 inwoners in 2004 tot 6,6 in 2006. Het aantal geregistreerde incidenten van huiselijk geweld per 1.000 inwoners in Hengelo is in de drie jaren nagenoeg gelijk (respectievelijk 5,2, 5,1 en 5,3).

Tabel 2.1 Aantallen incidenten naar gemeente (2004, 2005 en 2006)

	2004		2005		2006	
	N	per 1.000 inwoners	N	per 1.000 inwoners	N	per 1.000 inwoners
Almelo	544	7,5	501	6,9	478	6,6
Borne	79	3,8	63	3,1	82	4,0
Dinkelland	34	1,3	18	0,7	27	1,0
Enschede	1.200	7,8	1.082	7,0	1.213	7,9
Haaksbergen	74	3,1	65	2,7	57	2,3
Hellendoorn	106	2,9	63	1,7	75	2,0
Hengelo	424	5,2	417	5,1	429	5,3
Hof van Twente	79	2,3	64	1,8	85	2,4
Losser	85	3,8	61	2,7	89	4,0
Oldenzaal	111	3,6	80	2,5	92	2,9
Rijssen-Holtten	81	2,2	69	1,9	84	2,3
Tubbergen	32	1,6	30	1,5	38	1,8
Twenterand	135	4,0	86	2,6	69	2,1
Wierden	50	2,1	39	1,7	42	1,8
Onbekend	47	-	-	-	-	-
Totaal	3.081	5,0	2.638	4,3	2.860	4,6

Bij een incident kunnen meerdere personen staan geregistreerd. In 2004 en 2006 loopt het aantal personen dat bij een incident staat vermeld uiteen van één tot 21 personen, terwijl in

¹ Incident: dit is een breed begrip, het gaat om meldingen, aangiften of zaken die de politie zelf signaleert en muteert in het BPS.

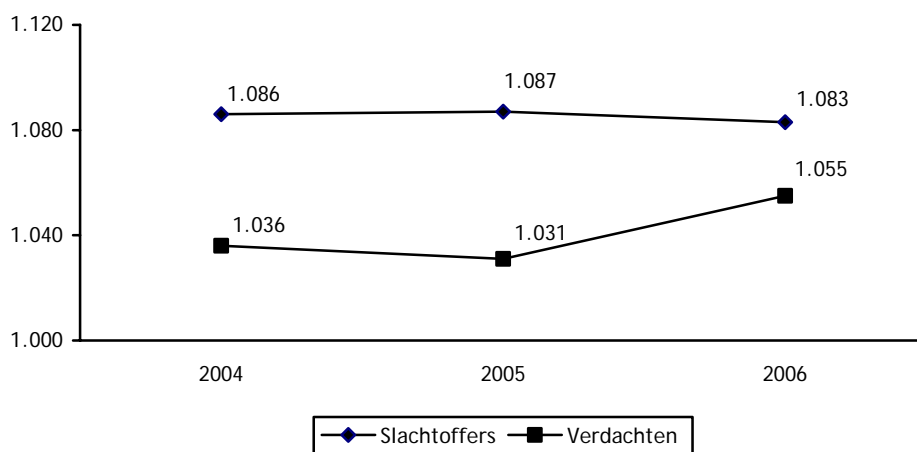
² Bij de politie moet de verbalisant een incident van huiselijk geweld koppelen aan de huiselijk geweldcode. Het aantal geregistreerde huiselijk geweldzaken is dus erg afhankelijk van de discipline van verbalisanten. Vooral in 2004, maar ook in 2005 en 2006, is het koppelen volgens de politie nog niet geheel correct verlopen, waardoor de cijfers een vertekening kunnen vertonen.

2005 het aantal varieert van één tot 33 personen. In totaal hebben de 3.081 incidenten uit 2004 betrekking op 8.514 personen, in 2005 gaat het om 2.638 incidenten en 7.869 personen. Bij de 2.860 incidenten uit 2006 staan in totaal 8.436 personen geregistreerd. Het betreft hier het totaal aantal betrokken personen inclusief eventuele dubbeltellingen. In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op het aantal unieke personen dat bij de politie staat geregistreerd.

2.2 Slachtoffers en verdachten bij incidenten

In figuur 2.1 zijn voor de drie jaren de geregistreerde aantallen slachtoffers en verdachten weergegeven.³ Het totaal aantal bij de politie geregistreerde verdachten is in 2004 en 2005 ongeveer gelijk (1.036 in 2004 en 1.031 in 2005), terwijl het in 2006 gaat om 1.055 geregistreerde verdachten. In alle drie jaren is het totaal aantal slachtoffers dat bij de incidenten staat geregistreerd vrijwel gelijk (respectievelijk 1.086, 1.087 en 1.083).

Figuur 2.1 Aantallen slachtoffers en verdachten, 2004, 2005 en 2006

Relatie tussen dader en slachtoffer

Indien er sprake is van een huiselijk geweldincident, dan wordt de verbalisant bij de registratie gevraagd naar de relatie tussen dader en slachtoffer. Door gebruikmaking van gegevens uit GIDS⁴ van de politie Twente wordt meer zicht verkregen op de relatie tussen dader en slachtoffer. Aangezien de gegevens uit GIDS bestaan uit geaggregeerde, anonieme data die niet tot personen kunnen worden herleid, kunnen deze echter niet worden gekoppeld aan de registratiegegevens van andere instellingen.

Uit tabel 2.2 blijkt dat huiselijk geweld zich in 2004 in 60% van de gevallen richt op partners of ex-partners van de daders, terwijl het in 2005 en in 2006 gaat om respectievelijk 66% en 69%. Het zijn voornamelijk de vrouwelijke (ex)partners die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Het percentage van de huiselijk geweldincidenten waarbij het slachtoffer

³ Het is mogelijk dat eenzelfde persoon meerdere keren als slachtoffer of verdachte staat geregistreerd.

⁴ GIDS staat voor Geïntegreerde Interactieve Databank voor Strategische bedrijfsinformatie. Het is een management informatiesysteem van de politie dat sturings- en bedrijfsuitvoeringsinformatie op alle gewenste niveaus beschikbaar stelt.

een kind onder de 18 jaar betreft, is in alle drie jaren 11%. Het percentage van de huiselijk geweldincidenten waarbij het geweld gericht is op overige familieleden is afgenomen van 20% in 2004 tot 9% in 2006. Bovengenoemde categorieën sluiten elkaar niet uit: een slachtoffer kan zowel een persoon zijn die ouder is dan 55 jaar als een familielid. Verbalisanten moeten dan echter kiezen tussen de ene of de andere categorie.

Tabel 2.2 Relatie tussen dader en slachtoffer, 2004, 2005 en 2006

	2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%
Gericht op (ex-) partner	651	60	715	66	746	69
- Gericht op partner (man)	5	0	41	4	39	4
- Gericht op partner (vrouw) *			296	27	337	31
- Gericht op ex-partner (man) *			77	7	55	5
- Gericht op ex-partner (vrouw) *			276	25	315	29
Gericht op kinderen (<18)	122	11	115	11	120	11
Gericht op ouderen (55+)	38	3	23	2	11	1
Gericht op ouders	55	5	48	4	81	7
Gericht op overige familieleden	220	20	163	15	102	9
Gericht op huisvrienden *	-		23	2	22	2
Overige vormen **	-		-		1	0
Totaal	1.086	100	1.087	100	1.083	100

* Alleen in 2005 en 2005 is dit een keuzemogelijkheid voor de verbalisant

** Alleen in 2006 is dit een keuzemogelijkheid voor de verbalisant

3. UNIEKE PERSONEN POLITIEBESTAND

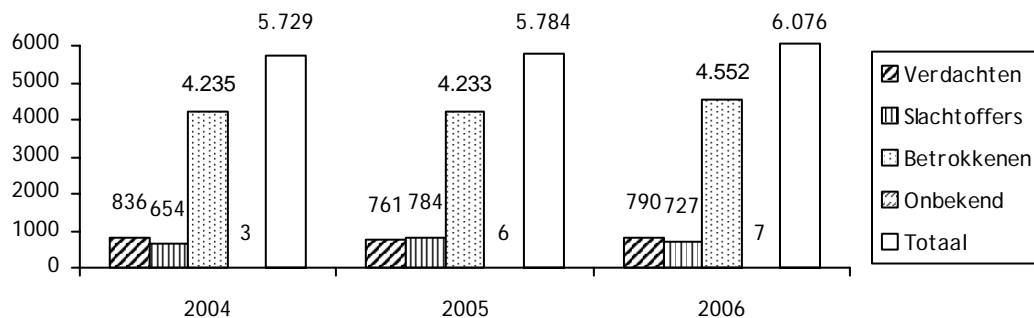
In dit hoofdstuk worden allereerst de persoonskenmerken besproken van personen die een rol hebben gespeeld bij huiselijk geweld en als zodanig in de registratie van de regiopolitie Twente worden vermeld. De dubbeltellingen zijn er uit gehaald, waardoor het hier gaat om unieke personen. Achtereenvolgens wordt ingegaan op het aantal geregistreerde unieke personen, de leeftijd en het geslacht van de verdachten en slachtoffers en de woongemeente. Vervolgens wordt gekeken hoe vaak de geregistreerde verdachten binnen het peiljaar voorkomen in het politiebested huiselijk geweld (recidive). Ten slotte wordt het aantal verdachten van wie het dossier is ingezonden naar het OM besproken.

3.1 Aantal en rol

Tussen 2004 en 2006 is bij de regiopolitie Twente een toename te zien in het aantal geregistreerde unieke personen dat een rol heeft gespeeld bij huiselijk geweld. In 2004 staan er 5.729 unieke personen geregistreerd, terwijl dit er in 2005 en 2006 respectievelijk 5.784 en 6.076 zijn. Uit figuur 3.1 blijkt dat in 2004 836 unieke personen staan geregistreerd als verdachte. In 2005 zijn dit er 761, terwijl het in 2006 om 790 verdachten gaat. Het gaat hier om alle bij de politie geregistreerde verdachten, ongeacht of hun dossier wel of niet is ingezonden naar het OM. In 2004 staan er 654 unieke personen als slachtoffer geregistreerd. Het aantal personen dat in 2005 en 2006 als mogelijk slachtoffer van huiselijk geweld bekend is bij de politie betreft respectievelijk 784 en 727.

Het aantal overige unieke personen dat in 2004 en 2005 staat geregistreerd als betrokkene bij huiselijk geweld is nagenoeg gelijk; 4.235 in 2004 en 4.233 in 2005. In 2006 ligt het aantal overige personen dat bij de politie bekend is als betrokkene met 4.552 hoger dan in voorgaande jaren.

Figuur 3.1 Aantal unieke personen naar rol bij huiselijk geweld, 2004, 2005 en 2006

3.2 Leeftijd en geslacht

De verdeling naar leeftijd is voor zowel de geregistreerde verdachten als de geregistreerde slachtoffers in 2004, 2005 en 2006 vrijwel gelijk (tabel 3.1). Bij de verdachten valt een derde binnen de leeftijdscategorie 30-39 jaar, terwijl het bij zowel de leeftijdscategorie 20-29 jaar als 40-49 jaar om (ongeveer) een kwart van de verdachten gaat. Van de

geregistreerde slachtoffers valt 30% binnen de leeftijdscategorie 30-39 jaar, terwijl (nagenoeg) een kwart tussen de 20 en 29 jaar is. Een vijfde van de slachtoffers is tussen de 40 en 49 jaar. Dat de meeste slachtoffers tussen de 25 en 45 jaar oud zijn, komt overeen met het landelijke beeld.

Tabel 3.1 Geregistreerde unieke verdachten en slachtoffers naar leeftijd, 2004, 2005 en 2006, in %

	Verdachten			Slachtoffers		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	n=836	n=761	n=790	n=654	n=784	n=727
0-9 jaar	0	0	1	1	1	1
10-19 jaar	8	9	8	9	11	11
20-29 jaar	24	24	26	23	27	25
30-39 jaar	33	33	33	31	30	30
40-49 jaar	25	23	22	20	20	21
50-59 jaar	7	8	9	10	8	8
> 60 jaar	4	3	3	6	4	3
Totaal	100	100	100	100	100	100

Voor de verdachten in alle drie jaren geldt dat 90% man is. In 2004 en 2005 is respectievelijk 80% en 69% van de geregistreerde slachtoffers vrouw, terwijl het in 2006 om 82% gaat.

3.3 Woongemeente

Naast het totaal aantal unieke verdachten per gemeente staat in tabel 3.2 tevens het aantal unieke verdachten per 1.000 inwoners vermeld, zodat een vergelijking tussen de gemeenten mogelijk is. Voor 2004 en 2006 geldt dat het aantal geregistreerde unieke verdachten per 1.000 inwoners het hoogst is in de gemeente Almelo: 2,1 in 2004 en 1,9 in 2006. In 2005 heeft de gemeente Enschede met 1,8 het hoogste aantal unieke verdachten per 1.000 inwoners.

Tabel 3.2 Woongemeenten unieke verdachten, 2004, 2005 en 2006

	2004		2005		2006	
	n=836	per 1.000 inwoners	n=761	per 1.000 inwoners	n=790	per 1.000 inwoners
Almelo	149	2,1	113	1,6	135	1,9
Borne	17	0,8	10	0,5	20	1,0
Dinkelland	8	0,3	1	0,0	14	0,5
Enschede	273	1,8	284	1,8	283	1,8
Haaksbergen	17	0,7	13	0,5	8	0,3
Hellendoorn	25	0,7	23	0,6	22	0,6
Hengelo	96	1,2	97	1,2	129	1,6
Hof van Twente	17	0,5	20	0,6	17	0,5
Losser	17	0,8	14	0,6	14	0,6
Oldenzaal	17	0,5	17	0,5	27	0,9
Rijssen-Holten	33	0,9	9	0,2	10	0,3
Tubbergen	8	0,4	5	0,2	3	0,1
Twenterand	25	0,7	22	0,7	16	0,5
Wierden	8	0,3	8	0,3	8	0,3
Onbekend	33	-	61	-	44	-
Overig	92	-	65	-	40	-

3.4 Recidive

In deze paragraaf wordt besproken hoe vaak de verdachten binnen het peiljaar voorkomen in het politiebbestand huiselijk geweld. Uit tabel 3.3 blijkt dat in 2004 59% van de verdachten één keer voorkomt in het politiebbestand, terwijl dit geldt voor 71% in 2005. In 2006 gaat het om 65% van de verdachten die in het peiljaar slechts één keer voorkomen. In alle drie jaren is ongeveer een vijfde van de verdachten twee keer bij een incident van huiselijk geweld betrokken. Het percentage van de verdachten dat in één jaar drie of meer keer staat geregistreerd bij een incident van huiselijk geweld is gedaald van 20% (165 verdachten) in 2004 naar 8% (63 verdachten) in 2005. In 2006 ligt het percentage verdachten met 13% weer wat hoger.

Tabel 3.3 Aantal keer voorkomen van verdachten in politiebbestand, 2004, 2005 en 2006

	2004		2005		2006	
	n	%	n	%	n	%
1 keer	490	59	539	71	516	65
2 keer	181	22	159	21	169	21
3 keer	82	10	39	5	56	7
4 keer	40	5	10	1	23	3
5 keer	18	2	7	1	18	2
meer dan 5 keer	25	3	7	1	8	1
Totaal	836	100	761	100	790	100

Overlap 2004, 2005 en 2006

Uit tabel 3.4 blijkt dat er 172 unieke personen zijn die in 2005 als verdachte staan geregistreerd en in 2004 ook voorkomen in het politiebbestand. In 2006 gaat het om 202 verdachten die het jaar ervoor ook bekend zijn bij de politie inzake huiselijk geweld, terwijl er 84 verdachten uit 2006 zijn die zowel in 2004 als in 2005 staan geregistreerd. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om verdachten die in het voorafgaande jaar als betrokkene of als verdachte in de politieregistratie voorkomen.

Tabel 3.4 Aantal verdachten dat in meerdere jaren bij de politie staat geregistreerd vanwege huiselijk geweld.

	n
verdachten uit 2005 ook bekend in 2004	172
verdachten uit 2006 ook bekend in 2005	202
Verdachten uit 2006 ook bekend in 2004	168
verdachten uit 2006 ook bekend in zowel 2004 als 2005	84

3.5 Dossier verzonden

Indien aangifte wordt gedaan van huiselijk geweld wordt een proces-verbaal opgemaakt waarin het strafbare feit en de betrokkenen staan beschreven. Na de aangifte begint het politieonderzoek. In sommige gevallen maakt de politie de inschatting dat er onvoldoende bewijs is voor een veroordeling van de verdachte of deze blijft onbekend. Dan kan de politie het dossier sluiten; dit heet een 'politiesepot'. Als de recherche het onderzoek heeft afgerond en vindt dat er voldoende bewijsmateriaal tegen de verdachte is en het om een strafbaar feit gaat, wordt het dossier doorgestuurd naar de officier van justitie.

In 2004 staat bij 379 bij de politie geregistreeerde verdachten van huiselijk geweld vermeld dat het dossier is doorgestuurd naar het OM, dit geldt voor 319 verdachten in 2005 (tabel 3.5). Het aantal verdachten van wie het dossier is verzonden naar het OM bedraagt in 2006 400.

Tabel 3.5 Unieke verdachten van wie dossier is verzonden naar OM, 2004, 2005 en 2006

	2004		2005		2006	
	n	% van alle verdachten	n	% van alle verdachten	n	% van alle verdachten
Geslacht						
Man	345	46	292	43	363	51
Vrouw	34	40	27	36	37	47
Totaal	379	45	319	42	400	51

4. BETROKKEN INSTELLINGEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aangeleverde registratiegegevens van betrokken instellingen. Het gaat om gegevens van het OM, de reclasseringsinstellingen (Tactus, Leger des Heils en Reclassering Nederland), het Leger des Heils (dadertraining), De Tender, Team Vroeghulp (van de Stichting Maatschappelijk Dienstverlening in Enschede), Tactus Verslavingszorg, het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld, het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Consultatienetwerk Ouderenmishandeling. Gekeken wordt naar het aantal personen dat vanwege huiselijk geweld bekend is bij deze instellingen. Uit de (ontvangen) registratiegegevens van de instellingen is echter niet altijd op te maken of de cliënt te maken heeft met huiselijk geweld en of dit de aanleiding is geweest voor het contact. Daarom wordt in deze gevallen het bestand van de politie als uitgangspunt genomen, waarbij wordt gekeken of personen uit het politiebestand huiselijk geweld bekend zijn bij de betrokken instelling.

4.1 Instroom OM en afdoening rechter

In 2004 zijn bij het OM 204 unieke personen ingestroomd voor een zaak betreffende (onder meer) huiselijk geweld, terwijl dit in 2005 en 2006 voor respectievelijk 252 en 248 personen geldt. Na instroom kan een zaak worden afgedaan door het OM of door de rechter. Hier wordt nu uitsluitend ingegaan op zaken die door de rechter zijn afgedaan. Wat niet wordt meegenomen is het aantal septs, transacties, taakstraffen et cetera. Dit zijn ook beslissingen die worden genomen naar aanleiding van ingestroomde zaken, maar deze zaken zijn dus niet voor de rechter gekomen.

Van 151 van de 204 personen die in 2004 zijn ingestroomd is de zaak door de rechter afgedaan, terwijl dit geldt voor 171 van de 252 personen uit 2005. Van 180 van de 248 personen uit 2006 is de zaak afgedaan door de rechter. Opgemerkt dient te worden dat het bij deze afdoeningen door de rechter niet enkel gaat om het misdrijf huiselijk geweld. Het betreft een vonnis voor de gehele zaak, waarbij dus tevens andere feiten mee kunnen wegen. Van de 151 personen uit 2004 hebben 144 (95%) een straf opgelegd gekregen, terwijl het om 163 (95%) van de 171 personen uit 2005 gaat. Bij 170 (94%) van de 180 personen uit 2006 is het eindvonnis strafoplegging, terwijl de overige tien zijn vrijgesproken.

4.2 Reclassering

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan personen die bekend zijn bij de verschillende reclasseringsorganisaties. Bij de volgende reclasseringsorganisaties zijn gegevens uit de registraties opgevraagd: Reclassering Nederland (RN); Tactus Verslavingsreclassering; en de reclasseringsafdeling van het Leger des Heils.

Verdachten politiebestand

Uit de ontvangen registratiegegevens van de reclasseringsinstellingen is niet op te maken of er bij een cliënt sprake is van huiselijk geweld, daarom wordt het politiebestand huiselijk geweld als uitgangspunt genomen. Nagegaan wordt in hoeverre verdachten uit het politiebestand huiselijk geweld bekend zijn bij de verschillende reclasseringsorganisaties.

In zowel 2004, 2005 als in 2006 is 11% van de verdachten die bij de politie staan geregistreerd inzake een huiselijk geweldincident bekend bij Tactus reclassering (tabel 4.1). Bij de reclasseringsafdeling van het Leger des Heils komt in 2004 8% van de verdachten uit het politiebestand huiselijk geweld voor in de registratiegegevens, terwijl het in 2005 en 2006 gaat om 11%. *Van RN zijn tot op heden slechts de juiste gegevens van 2004 ontvangen.*

Tabel 4.1 Aantal verdachten uit het politiebestand huiselijk geweld dat bekend is bij de reclassering (2004, 2005 en 2006)

	TACTUS						Leger de Heils					
	2004		2005		2006		2004		2005		2006	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Geslacht												
- Man	87	95	84	97	82	95	61	92	81	99	88	100
- Vrouw	5	5	3	3	4	5	5	8	1	1	0	-
Totaal	92	100	87	100	86	100	66	100	82	100	88	100

4.3 Dadertraining Leger des Heils

Bij de dadertraining voor mannelijke plegers van huiselijk geweld gaat het om een leerstraf van 26 uur, opgelegd door justitie, die bestaat uit een individueel kennismakingsgesprek, acht groepstrainingen en een individueel eindgesprek. In de training agressiebeheersing huiselijk geweld wordt aan de volgende zaken aandacht besteed: wat is agressie en welke emoties spelen een rol; analyse van risicosituaties; gedragstypen; risicosituaties en grenzen aangeven; gevolgen voor het slachtoffer; gedragsalternatieven; kritiek geven en krijgen. In 2004, 2005 en 2006 hebben respectievelijk 37, 45 en 49 personen ingeschreven gestaan voor een dadertraining bij het Leger des Heils. In 2005 hebben twee van de 45 personen de training niet gevolgd, terwijl bij zes personen de training voortijdig is beëindigd. Ook in 2006 zijn twee personen niet met de training gestart. In dat jaar is bij vier van de 49 personen de leerstraf voortijdig beëindigd, terwijl van één persoon op verzoek van het OM de taakstraf is geretourneerd.

4.4 De Tender

De Tender is een poli- en dagkliniek voor forensische psychiatrie en psychotherapie voor Overijssel en Oost-Gelderland en heeft lange ervaring met het behandelen van agressieproblemen. De Tender richt zich op mensen met psychologische en/of psychiatrische problemen die met Justitie in aanraking zijn gekomen of dreigen te komen.

Om iemand in te kunnen schrijven bij De Tender is een officiële verwijzing nodig van de reclassering, een psychiatrische instelling, een huisarts of het maatschappelijk werk. Veel patiënten zijn in behandeling als gevolg van een voorwaardelijke veroordeling, TBS-maatregel of een andere strafmaatregel. 'Voorwaardelijk' betekent dat de straf niet wordt uitgevoerd als de patiënt een behandeling bij De Tender volgt. Een ander deel van de patiënten komt op vrijwillige basis bij De Tender terecht, maar wel middels verwijzing door bijvoorbeeld de huisarts of een hulpverleningsinstantie.

Verdachten politiebbestand

De Tender heeft gegevens aangeleverd van alle cliënten die in respectievelijk 2004, 2005 en 2006 contact hebben gehad met De Tender. Dit zijn niet per definitie allemaal personen die te maken hebben met huiselijk geweld. Vorig jaar is de hoop uitgesproken dat dit jaar

alleen de cliënten die vanwege huiselijk geweld bekend zijn bij De Tender, zouden kunnen worden geselecteerd. Aangezien dit echter niet is gelukt wordt hier nagegaan in hoeverre verdachten uit het politieb Bestand huiselijk geweld bekend zijn bij De Tender.

Uit tabel 4.2 blijkt dat in 2004 36 verdachten uit het politieb Bestand huiselijk geweld bekend zijn bij de Tender. In 2005 en in 2006 staan respectievelijk 38 en 34 verdachten bij De Tender geregistreerd.

Tabel 4.2 Aantal verdachten uit het politieb Bestand huiselijk geweld dat bekend is bij De Tender (2004, 2005 en 2006)

	2004		2005		2006	
	n	%	n	%	n	%
Geslacht						
- Man	33	92	37	97	34	100
- Vrouw	3	8	1	3	0	-
Totaal	36	100	38	100	34	100

4.5 Team Vroeghulp Enschede

In 2005 is gestart met een Team Vroeghulp (TVH) bij de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD) in Enschede. Dit team komt op verzoek van de politie in actie bij huiselijk geweldzaken en doet direct een hulpaanbod. In 2005 zijn er 97 meldingen geweest, waarvan 35 uit stadsdeel Zuid, 36 uit stadsdeel Oost, zeven uit stadsdeel Noord en 16 uit stadsdeel West. Daarnaast zijn drie meldingen afkomstig van het ASHG. Van deze meldingen zijn 46 opgepakt en afgehandeld door de medewerkers van TVH, zijn 38 cliëntsystemen na onderzoek en intake doorverwezen naar de eigen organisatie (AMW, SGMW en/of MPG) en zijn 13 casussen doorverwezen naar andere organisaties (Mediant, Tactus, Vrouwenopvang en reclassering).

In 2006 zijn er 85 aanmeldingen geweest bij het Team Vroeghulp. Hiervan komen 24 uit stadsdeel Zuid, 20 uit stadsdeel Oost, zeven uit stadsdeel Noord, 20 uit stadsdeel West en 14 uit stadsdeel Centrum. In het laatste kwartaal van 2005 is er sprake van een stijgend aantal meldingen. Deze stijging van het aantal aanmeldingen heeft zich vervolgens in 2006 echter minder voortgezet dan was verwacht. Oorzaak hiervan is naar alle waarschijnlijkheid het feit dat binnen de politieorganisatie de nodige personeelsmutaties zijn geweest bij de taakaccenthouders. In sommige stadsdelen is lange tijd onduidelijk geweest wie zich bezig zou gaan houden met huiselijk geweld.

4.6 Tactus Verslavingszorg

Tactus Verslavingszorg richt zich, in de eerste plaats, op mensen die verslaafd zijn of verslaafd dreigen te raken aan alcohol, drugs, medicijnen, gokken, eten of een combinatie daarvan. Hun gedrag kan tot problemen leiden, waardoor ze fysiek en maatschappelijk niet meer goed functioneren. Tactus Verslavingszorg is er zowel voor mensen die vrijwillig hulp zoeken als voor mensen die mede door hun verslaving in aanraking komen met justitie. Uit diverse studies op het gebied van huiselijk geweld en middelengebruik blijkt dat partnergeweld en middelengebruik met elkaar samenhangen. Om meer zicht te krijgen in hoeverre middelengebruik een rol speelt bij huiselijk geweld zijn de politieb Bestanden huiselijk geweld van 2004, 2005 en 2006 gekoppeld met de bestanden van Tactus Verslavingszorg.

Overlap politiebested

Uit de ontvangen registratiegegevens van Tactus Verslavingszorg is niet op te maken of er bij een cliënt sprake is van huiselijk geweld. Daarom wordt gekeken in hoeverre personen uit het politiebested huiselijk geweld bekend zijn bij Tactus Verslavingszorg. Het gaat hierbij om alle unieke personen uit het politiebested huiselijk geweld.

In 2004 zijn 278 personen uit het politiebested huiselijk geweld bekend bij Tactus Verslavingszorg: 107 verdachten en 171 overige personen. Van de personen die in 2005 bij de politie staan geregistreerd komen 246 tevens voor in de registratiegegevens van Tactus. Het gaat hierbij om 76 verdachten en 170 overige personen. In 2006 zijn 266 personen uit het politiebested huiselijk geweld bekend bij Tactus Verslavingszorg: 100 verdachten en 166 overige betrokkenen. In alle drie jaren staat bij de personen die zowel bekend zijn bij de politie vanwege huiselijk geweld als bij Tactus Verslavingszorg, met name alcohol als hoofdmiddel geregistreerd.

4.7 Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld

Het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (regio Noord-Veluwe, IJssel-Vecht en Twente) is een telefonisch en e-mail loket, voor iedereen in de regio Noord-Veluwe, IJssel-Vecht en Twente met vragen of problemen rond huiselijk geweld. Bij het Advies- en Steunpunt kan men terecht voor advies en informatie over: kindermishandeling; relationeel geweld; ouderenmishandeling; loverboys; hulpverlening voor slachtoffers en voor plegers; of voor advies over de eigen situatie of over de situatie van anderen. Professionals kunnen het Advies- en Steunpunt consulteren ten behoeve van hun cliënten, leerlingen of patiënten. Ook kunnen professionals bij het Advies- en Steunpunt terecht met vragen rond deskundigheidsbevordering. Bij daadwerkelijke hulpvragen verzamelt het Advies- en Steunpunt informatie over de situatie van de hulpvrager en verwijst door naar de juiste hulpverlening. Registratie vindt door het ASHG alleen plaats als daar door de melder toestemming voor wordt gegeven.

Van het ASHG (Twente) is een overzicht ontvangen van de contacten in 2006. Het gaat om geaggregeerde, anonieme data die niet tot personen kunnen worden herleid. Hierdoor kunnen deze gegevens niet worden gekoppeld aan registratiegegevens van andere instellingen. Uit tabel 4.3 blijkt dat in 2006 247 keer contact is gezocht met het ASHG. De meldingen betreffen voornamelijk vragen om advies en informatie (43%). In 29% van de gevallen werd het ASHG geconsulteerd, terwijl het bij 28% gaat om vraagverheldering en doorverwijzing.

Tabel 4.3 Soort meldingen bij het ASHG Twente in 2006

	2006	
	n	%
Advies en informatie	107	43
Consultatie	71	29
Coördinatie deskundigheidsbevordering	1	0
Vraagverheldering en doorverwijzing	68	28
Totaal	247	100

Het betreft in twee vijfde van de gevallen professionals die contact hebben opgenomen met het ASHG. Eveneens twee vijfde van de meldingen is gedaan door particulieren (tabel 4.4).

Tabel 4.4 Soort melders bij het ASHG Twente in 2006

	2006	
	n	%
Particulier	85	38
Professioneel	92	41
Onbekend	48	21
Totaal	225	100

In tabellen 4.5a en 4.5b zijn de soorten professionele en particuliere melders weergegeven. Bij de particuliere melders gaat het in 60% van de gevallen om vrouwelijke slachtoffers van relationeel geweld.

Tabel 4.5a Soort professionele melders bij het ASHG Twente in 2006

	2006	
	n	%
Politie	14	15
Bureau Jeugdzorg	7	8
SMD	7	8
Bureau Slachtofferhulp	4	4
Mediant	4	4
AMK	3	3
Adhesie	3	3
Huisarts	2	2
MEE	2	2
TACTUS	2	2
Carint	1	1
Donna	1	1
Livio	1	1
Maatschappelijk werk NW-Twente	1	1
Voortgezet onderwijs	1	1
Overig	39	42
Totaal	92	100

Tabel 4.5b Soort particuliere melders bij het ASHG vanuit Twentse gemeenten in 2006

	2006	
	n	%
kinderen als directe slachtoffers van huiselijk geweld	3	4
kinderen als getuigen van huiselijk geweld	3	4
vrouwen als slachtoffer van relationeel geweld	51	60
mannen als slachtoffer van huiselijk geweld	1	1
plegers	2	2
omstanders (familie, vrienden, burens, kennissen)	10	12
overige	15	18
Totaal	85	100

4.8 Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) is voor iedereen die zich zorgen maakt over kinderen in zijn of haar omgeving en denkt aan kindermishandeling. Meestal vertellen mishandelde kinderen of degene die hen mishandelt niet uit zichzelf over de situatie. Voor hen is het van groot belang dat mensen in hun omgeving de mishandeling

opmerken en er iets aan doen. Elke provincie en grootstedelijke regio heeft een eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Het AMK heeft gegevens aangeleverd over het aantal adviezen, consulten en onderzoeken in Twente in 2006.¹ Aangezien de gegevens bestaan uit geaggregeerde, anonieme data die niet tot personen kunnen worden herleid, kunnen deze niet worden gekoppeld aan registratiegegevens van andere instellingen.

Uit tabel 4.6 blijkt dat er in 2006 535 meldingen zijn geweest bij het AMK waarna een onderzoek is opgestart. Daarnaast zijn respectievelijk 156 en 854 consulten en adviezen geweest. Bij de onderzoeksmeldingen gaat het in ruim een kwart van de gevallen om affectieve verwaarlozing.

Tabel 4.6 Aantal eerste contacten bij het AMK regio Twente in 2006

Soort	2006					
	Onderzoeksmeldingen		Consulten		Advies	
	n	%	n	%	n	%
Affectieve verwaarlozing	144	27	37	24	162	19
Psychisch geweld	96	18	30	19	162	19
Lichamelijke mishandeling	59	11	16	10	102	12
Lichamelijke verwaarlozing	80	15	19	12	85	10
Slachtoffer seksueel misbruik	16	3	25	16	77	9
Getuige van huiselijk geweld	102	19	14	9	77	9
Totaal	535	100	156	100	854	100

4.9 Consultatienetwerk Ouderenmishandeling

In Twente is het Consultatienetwerk Ouderenmishandeling opgericht. Dit netwerk wordt gevormd door een aantal aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling Twente, die werkzaam zijn bij politie, thuiszorginstellingen, GGZ, Maatschappelijk werk en Stichting Welzijn ouderen. Hulpverleners kunnen contact opnemen met één van de aandachtsfunctionarissen om advies in te winnen over de aanpak van een situatie van ontspoorde zorg of mishandeling of bij vermoedens hiervan. De aandachtsfunctionaris vult een registratieformulier in en stuurt deze vervolgens naar de Teamleider preventie volwassenen en ouderen (bij Mediant). Hulpverleners kunnen cliënten niet verwijzen naar het Consultatienetwerk of hier een officiële melding doen van ouderenmishandeling.

Van Mediant is een overzicht ontvangen van de meldingen in 2006. Het gaat om anonieme data die niet tot personen kunnen worden herleid. Hierdoor kunnen deze gegevens niet worden gekoppeld aan registratiegegevens van andere instellingen. In 2006 zijn er bij de aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling Twente 26 meldingen binnengekomen. Hierbij gaat het zes keer om mishandeling/ontspoorde zorg door de (ex-)partner, 12 keer door (klein)kinderen, drie keer door overige familieleden en vijf keer door kennissen/buren. Bij acht van de 26 meldingen is er sprake van ontspoorde zorg, de overige 18 meldingen betreffen mishandeling. De leeftijd van de slachtoffers loopt uiteen van 69 tot 92 jaar. Van de 26 ouderen wonen 24 zelfstandig.

¹ Gegevens met betrekking tot minderjarigen zijn zodanig beschermd dat zij alleen op geaggregeerde wijze konden worden aangeleverd.

BIJLAGE 1 POLITIE

In navolging van de landelijke trend wordt in deze monitor bij de incidenten van huiselijk geweld een onderscheid gemaakt naar vijf soorten geweld: fysiek; geestelijk; seksueel; bedreiging; en belaging. Uit tabel 1 blijkt dat het in 2004 bij nagenoeg een kwart van de geregistreerde incidenten van huiselijk geweld om lichamelijk geweld gaat, terwijl in 2006 een derde van de geregistreerde incidenten lichamelijk geweld betreft. Het percentage incidenten waarbij het gaat om psychisch geweld is in 2004 ruim een vijfde, terwijl in 2005 en 2006 respectievelijk twee vijfde en ruim een kwart onder psychisch geweld valt. De verdeling naar overige soorten huiselijk geweld (bedreiging, belaging en seksueel geweld) is in alle drie jaren vrijwel gelijk.

Tabel 1 Incidentomschrijvingen huiselijk geweld, 2004, 2005 en 2006

	2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%
Bedreiging	281	9	274	10	323	11
Belaging	100	3	86	3	119	4
Lichamelijk	717	23	768	29	961	34
Psychisch	1.234	22	1.027	39	782	27
Seksueel	80	3	100	4	87	3
Overig	669	22	382	15	588	21
Totaal	3.081	100	2.638	100	2.860	100

In de tabellen 2 tot en met 4 staan de incidentomschrijvingen weergegeven per Twentse gemeente. De verdeling per gemeente naar soort huiselijk geweld komt in de drie jaren grotendeels overeen.

Tabel 2 Incidentomschrijvingen huiselijk geweld naar gemeente, 2004

	2004													
	Bedreiging		Belaging		Lichamelijk		Psychisch		Seksueel		Overig		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo		9	10	2	110	20	226	41	12	2	142	26	544	100
Borne	5	6	4	5	17	21	37	46	2	3	16	20	79	100
Dinkelland	7	21	1	3	6	18	12	35	1	3	7	21	34	100
Enschede	116	10	37	3	310	26	457	38	20	2	262	22	1.200	100
Haaksbergen	5	7	0	0	23	31	28	38	2	3	16	22	74	100
Hellendoorn	13	12	8	7	31	29	30	28	2	2	24	22	106	100
Hengelo	33	8	15	3	91	21	200	46	28	6	73	17	424	100
Hof van Twente	7	9	1	1	17	21	30	37	2	2	25	31	79	100
Losser	4	5	7	8	14	16	42	48	2	2	18	21	85	100
Oldenzaal	8	7	4	4	28	25	48	48	2	2	17	15	111	100
Rijssen-Holten	9	11	3	4	28	33	29	29	1	1	19	23	81	100
Tubbergen	5	14	2	5	9	24	43	43	1	3	4	11	32	100
Twenterand	14	10	1	1	27	20	43	43	2	2	33	24	135	100
Wierden	5	9	7	13	6	11	36	36	3	6	13	25	50	100
Totaal	281	9	100	3	717	23	1.234	22	80	3	669	22	3.081	100

Tabel 3 Incidentomschrijvingen huiselijk geweld naar gemeente, 2005

	2005													
	Bedreiging		Belaging		Lichamelijk		Psychisch		Seksueel		Overig		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo	58	12	15	3	159	32	179	36	20	4	70	14	501	100
Borne	2	3	3	5	15	24	30	48	3	5	10	16	63	100
Dinkelland	2	11	1	6	6	33	8	44	1	6	-	0	18	100
Enschede	108	10	20	2	293	27	455	42	28	3	177	16	1.082	100
Haaksbergen	5	8	4	6	16	25	23	35	-	0	17	26	65	100
Hellendoorn	7	11	6	10	24	38	15	24	1	2	10	16	63	100
Hengelo	35	8	22	5	131	31	148	36	33	8	48	12	417	100
Hof van Twente	10	16	-	0	18	28	24	38	4	6	8	13	64	100
Losser	5	8	2	3	13	21	33	54	1	2	7	12	61	100
Oldenzaal	7	9	5	6	27	34	28	35	5	6	7	12	80	100
Rijssen-Holten	8	12	8	12	20	29	27	39	-	0	6	9	69	100
Tubbergen	5	17	-	0	12	40	8	27	1	3	4	13	30	100
Twenterand	13	15	-	0	25	29	36	42	2	2	10	12	86	100
Wierden	9	23	-	0	9	23	13	33	1	3	7	18	39	100
Totaal	274	10	86	3	768	29	1.027	39	100	4	382	15	2.638	100

Tabel 4 Incidentomschrijvingen huiselijk geweld naar gemeente, 2006

	2006													
	Bedreiging		Belaging		Lichamelijk		Psychisch		Seksueel		Overig		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo	61	13	15	3	167	35	119	25	23	5	93	20	478	100
Borne	6	7	4	5	25	31	25	31	5	6	17	21	82	100
Dinkelland	4	15	-	0	12	44	8	30	1	4	2	7	27	100
Enschede	153	13	44	4	379	31	349	29	23	2	265	22	1.213	100
Haaksbergen	8	14	2	4	23	40	15	26	-	0	9	16	57	100
Hellendoorn	3	4	4	5	25	33	18	24	6	8	19	25	75	100
Hengelo	54	13	20	5	154	36	113	26	14	3	74	17	429	100
Hof van Twente	7	8	6	7	32	38	20	24	4	5	16	19	85	100
Losser	7	8	4	5	25	28	35	39	1	1	17	19	89	100
Oldenzaal	7	8	7	8	40	44	14	15	2	2	22	24	92	100
Rijssen-Holten	2	2	8	10	36	43	21	25	3	4	14	17	84	100
Tubbergen	-	0	4	11	8	21	14	37	2	5	10	26	38	100
Twenterand	8	12	1	1	21	30	20	29	-	0	19	28	69	100
Wierden	3	7	-	0	14	33	11	26	3	7	11	26	42	100
Totaal	323	11	119	4	961	34	782	27	87	3	588	21	2.860	100

Recidive per gemeente

In tabel 5 tot en met 7 staat voor respectievelijk 2004, 2005 en 2006 per gemeente het aantal keer vermeld dat verdachten voorkomen in het politiebested huiselijk geweld. In nagenoeg alle gemeenten komt de meerderheid in het peiljaar één keer voor in het gegevensbestand van de politie

Van alle verdachten woonachtig in Enschede komt in 2004 58% één keer voor in het politiebested; in 2005 gaat het om 68%, terwijl het in 2006 61% van de verdachten uit Enschede betreft. In 2004, 2005 en 2006 staan respectievelijk 60%, 72% en 65% van alle verdachten die in Almelo wonen één keer in het politiebested geregistreerd. Van alle verdachten die in Hengelo wonen komt in 2004 60% eenmaal voor in de registratiegegevens van de politie, terwijl dit geldt voor 69% in 2005. In 2006 staat 63% van de verdachten woonachtig in Hengelo eenmalig bij de politie geregistreerd bij een incident van huiselijk geweld.

Tabel 5 Aantal keer voorkomen van verdachten in politiebestand in 2004, naar woongemeente

	1 keer		2 keer		3 keer		> 3 keer		totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo	89	60	35	23	15	10	10	7	149	100
Borne	11	55	6	30	0	-	3	15	20	100
Dinkelland	2	50	2	50	0	-	0	-	4	100
Enschede	157	58	50	18	33	12	33	12	273	100
Haaksbergen	10	63	2	13	2	13	2	13	16	100
Hellendoorn	17	63	5	19	1	4	4	15	27	100
Hengelo	58	60	25	26	7	7	6	6	96	100
Hof van Twente	8	50	3	19	2	13	3	19	16	100
Losser	9	53	4	24	1	6	3	18	17	100
Oldenzaal	8	42	7	37	2	11	2	11	19	100
Rijssen-Holten	21	66	6	19	2	6	3	9	32	100
Tubbergen	6	75	2	25	0	-	0	-	8	100
Twenterand	11	41	8	30	3	11	5	19	27	100
Wierden	5	83	0	-	0	-	1	17	6	100

Tabel 6 Aantal keer voorkomen van verdachten in politiebestand in 2005, naar woongemeente

	1 keer		2 keer		3 keer		> 3 keer		totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo	84	72	17	15	10	9	6	5	117	100
Borne	8	73	3	27	-	0	-	0	11	100
Dinkelland	-	0	1	100	-	0	-	0	1	100
Enschede	195	68	65	23	16	6	12	4	288	100
Haaksbergen	6	46	5	38	2	0	-	0	13	100
Hellendoorn	17	74	5	22	1	4	-	0	23	100
Hengelo	68	69	23	23	5	5	3	3	99	100
Hof van Twente	17	85	3	15	-	0	-	0	20	100
Losser	10	71	4	29	-	0	-	0	14	100
Oldenzaal	13	76	4	24	-	0	-	0	17	100
Rijssen-Holten	7	88	1	13	-	0	-	0	8	100
Tubbergen	5	100	-	0	-	0	-	0	5	100
Twenterand	15	68	5	23	2	9	-	0	22	100
Wierden	7	78	2	22	-	0	-	0	9	100

Tabel 7 Aantal keer voorkomen van verdachten in politiebestand in 2006, naar woongemeente

	1 keer		2 keer		3 keer		> 3 keer		totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Almelo	88	65	27	20	10	7	10	7	135	100
Borne	8	40	8	40	3	15	1	5	20	100
Dinkelland	4	100	-	0	-	0	-	0	4	100
Enschede	173	61	61	22	24	9	25	9	283	100
Haaksbergen	6	75	2	25	-	0	-	0	8	100
Hellendoorn	18	82	4	18	-	0	-	0	22	100
Hengelo	81	63	30	23	13	10	5	4	129	100
Hof van Twente	12	71	5	29	-	0	-	0	17	100
Losser	7	50	2	14	1	7	4	29	14	100
Oldenzaal	17	63	8	30	2	7	-	0	27	100
Rijssen-Holten	6	60	2	20	-	0	2	20	10	100
Tubbergen	2	67	-	0	1	33	-	0	3	100
Twenterand	12	75	3	19	1	6	-	0	16	100
Wierden	5	63	3	38	-	0	-	0	8	100

BIJLAGE 2 OPENBAAR MINISTERIE

In 2004 zijn bij het OM 204 unieke personen ingestroomd voor een zaak betreffende (onder meer) huiselijk geweld, terwijl dit in 2005 en 2006 voor respectievelijk 252 en 248 personen geldt. Bij de overlap met het politieb Bestand huiselijk geweld is eerst uitgegaan van bij de politie geregistreerde verdachten van wie het dossier is verzonden naar het OM. In 2004, 2005 en 2006 gaat het om respectievelijk 379, 319 en 400 'verdachten politie (dossier verzonden)'. In 2004 blijken 137 van de 379 'verdachten politie (dossier verzonden)' te zijn ingestroomd bij het Arrondissementsparket Almelo voor een zaak betreffende (onder meer) huiselijk geweld. In 2005 zijn 139 van de 319 'verdachten politie (dossier verzonden)' ingestroomd bij het OM, terwijl het in 2006 om 168 van de 400 gaat (tabel 1).

Bovenstaande cijfers houden in dat van de personen die in 2004, 2005 en 2006 bij het OM zijn ingestroomd voor een huiselijk geweldzaak respectievelijk 67, 113 en 80 personen niet bekend zijn bij de politie als 'verdachten politie (dossier verzonden)'. Er is daarom vervolgens gekeken of deze personen op een andere wijze in het politieb Bestand huiselijk geweld voorkomen. In 2004 blijken 29 personen die bij de politie bekend zijn als 'verdachten politie (dossier niet verzonden)' bij het OM ingestroomd voor een huiselijk geweldzaak. Tevens zijn dat jaar acht overige betrokkenen ingestroomd bij het OM. In 2005 zijn 48 'verdachten politie (dossier niet verzonden)' bij het OM ingestroomd, terwijl dit geldt voor 32 betrokkenen bij huiselijk geweld.

Tabel 1 Aantal personen ingestroomd bij het OM wegens huiselijk geweld naar rol bij huiselijk geweld zoals vermeld in politieb Bestand (2004, 2005 en 2006)

	Verdachte politie (dossier verzonden)	Verdachte politie (dossier niet verzonden)	Betrokkene	Komt niet voor in politieb Bestand huiselijk geweld	Totaal
OM instroom 2004	137	29	8	30	204
OM instroom 2005	139	48	32	33	252
OM instroom 2006	168	30	18	32	248

Het blijkt dat in 2004, 2005 en 2006 respectievelijk 30, 33 en 32 personen zijn ingestroomd bij het OM wegens huiselijk geweld wier namen niet voorkomen in het politieb Bestand huiselijk geweld. Tevens komt in alle drie jaren een deel van de 'verdachten politie (dossier verzonden)' niet bij het OM voor in de registratiegegevens over de instroom van zaken betreffende huiselijk geweld. Hierop zal nu nader worden ingegaan.

Registratiegegevens

Hierboven wordt duidelijk dat bij het OM personen zijn ingestroomd vanwege een zaak betreffende huiselijk geweld, die niet voorkomen in het politieb Bestand huiselijk geweld. Hiervoor zijn twee mogelijke verklaringen. De eerste verklaring is dat het politieb Bestand alleen registratiegegevens bevat van incidenten die zijn gekoppeld aan de projectcode Huiselijk Geweld. Het koppelen van een incident aan de projectcode Huiselijk Geweld is in principe de verantwoordelijkheid van de desbetreffende verbalisant. Dit koppelen aan de projectcode Huiselijk Geweld is in 2004 tot en met 2006 (nog) niet consequent gebeurd.

Hierdoor is een (aanzienlijk) deel van de meldingen nu niet meegenomen. In het najaar van 2004 is de politie begonnen met de registratie van deze projectcode. Met terugwerkende kracht zijn toen incidenten gekoppeld aan de projectcode. In eerste instantie is slechts gekeken naar die incidentcodes waarbij de kans op huiselijk geweld aannemelijk is. Dit betekent dat er incidenten kunnen zijn waarbij het wel degelijk om huiselijk geweld gaat, maar die bij de politie (nog) niet zijn gekoppeld aan de projectcode. Een tweede verklaring is dat het zaken zijn waarbij de parketsecretaris bij het OM heeft geregistreerd dat het gaat om een huiselijk geweldzaak. Het is een onafhankelijk juridisch oordeel dat door het OM gegeven wordt. De namen van deze personen hoeven dan dus niet per se in het politiebestand huiselijk geweld voor te komen.

Er zijn ook 'verdachten politie (dossier verzonden)' die niet bekend zijn bij het OM in verband met huiselijk geweld. Dit gedeelte van de zaken valt uiteen in twee categorieën. De eerste categorie betreft zaken die door de politie aan het einde van het jaar zijn ingestuurd en die in het begin van het nieuwe jaar bij het OM zijn binnengekomen. Dit heeft tot gevolg dat een verdachte die bijvoorbeeld eind 2006 bij de politie bekend is, pas in 2007 geregistreerd staat bij het OM. Bij de tweede categorie gaat het om personen waarbij door het OM in de registratiegegevens geen indicator huiselijk geweld is vermeld. Uit een steekproef uit deze zaken blijkt dat het merendeel door de parketsecretaris niet als huiselijk geweldzaak is geoormerkt. De verdachten zijn dan mogelijk wel ingestroomd bij het OM, maar niet onder de noemer huiselijk geweld. Zedenzaken worden bij de politie bijvoorbeeld wel gekoppeld aan de huiselijk geweldcode, maar bij het OM gebeurt dit niet. Daarnaast zijn er verdachten van wie de zaak door de politie is aangemerkt als huiselijk geweldzaak (waarbij ook daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld), maar waarbij dit niet als zodanig met de indicator in de registratiegegevens van het OM is geregistreerd.